

Dragoste versus răzbunare

- 12:17- 12:21 -

O primă capcană a defocalizării de la porunca dragostei este cea a răzbunării. Trăim într-o lume imperfectă și nedreaptă și mereu vom trece prin experiențe în care vom fi nedreptățiți, în care unii oameni ne vor face rău. Să nu mai vorbim despre defăimări și bursa bârfelor. Ce vom face în aceste contexte? Ispita mare este să ne umplem inima de frustrări, judecări și resentimente și să ne investim timpul și energiile în a ne face dreptate, în a ne dovedi dreptatea, în a ne apăra în fața valului de defăimare și în a ne demonstra nevinovăția. Dacă vom proceda astfel, ne vom înstrăina de har și ne vom defocaliza de la marea noastră misiune: să iubim cum a iubit Hristos.

Dar răzbunarea este un lucru rău, greșit? Nicidecum! Este ceva divin și tocmai de aceea răzbunarea este a Domnului! Pavel nu ne cere să ne negăm sentimentul de dreptate și demnitate pus de Dumnezeu în noi. Dacă ne uităm la psalmiști ei își exprimă înaintea Domnului acest sentimente și dorința de a fi răzbuțați. Însă ei știu că răzbunarea este a Domnului și de aceea așteaptă vremea Lui. Nu trebuie să ne speriem de dorința de răzbunare din noi. Ea este ceva normal, dar trebuie să ne cunoaștem sfera noastră de responsabilitate. Nu răzbunarea este problema, ci cine este însărcinat să o îndeplinească. Dumnezeu Își asumă cu autoritate divină această sarcină: „Răzbunarea e a Mea, Eu voi răsplăti!” zice Domnul.” Problema noastră este că vrem să îi luăm locul lui Dumnezeu și să ne răzbuțăm singuri. Însă răzbunarea nu intră în sfera noastră de responsabilitate.

Dumnezeu este Creatorul, Proprietarul și Judecătorul tuturor lucrurilor. Acesta lucru este la fel de valabil și în Vechiul Testament. Atunci însă uneori Dumnezeu își folosea poporul Lui pentru a împlini dreptatea și răzbunarea Sa. Dumnezeu i-a însărcinat pe evrei să Îl răzbuțească împotriva Canaanitilor etc. Apoi, Israel era un popor printre popoare. El trebuia să funcționeze după o lege care să oglindească dreptatea lui Dumnezeu și să facă posibilă funcționarea unei societăți. De aceea hoțul trebuie pedepsit, criminalul omorât, iar regula socială era: dinte pentru dinte și ochi pentru ochi. Era foarte important ca Israel să oglindească deopotrivă îndurarea lui Dumnezeu (care ierta orice păcat prin har) și dreptatea Lui.

În Noul Legământ știm foarte bine că iertarea și îndurarea lui Dumnezeu nu este ieftină și obturează dreptatea Lui, ci că are la bază jertfa Fiului lui Dumnezeu, manifestarea dreptății divine asupra Celui ce S-a făcut păcat pentru noi. Astfel, nu mai este nevoie ca poporul Lui să fie însărcinat cu slujba răzbunării pentru a se învedera latura dreptății din caracterul lui Dumnezeu. Dacă în Vechiul Testament, poporul lui Dumnezeu era deopotrivă însărcinat cu manifestarea îndurării și cu împlinirea răzbunării Domnului, în Noul testament poporul Lui are doar slujba îndurării.

El trebuie să fie ca un miel în mijlocul lupilor (oare așa arătau vitejii lui David în mijlocul bățaliilor?) și să răspundă cu bine la rău în mod constant. Și în Vechiul Testament erau momente în care cei credincioși erau chemați să răspundă cu bine la rău (iubirea vrăjmașului nu este o invenție nou testamentală – vezi David și Saul), dar erau și momente în care cei credincioși erau chemați să zdrobească vrăjmașii Domnului (vezi pe David în mijlocul războaielor).

În Noul Testament nu găsim chemări la răzbunare pentru cei credincioși. Dacă suntem prizoniți, suntem chemați să fugim, dacă suntem înconjurați de lupi, să fim miei, dacă suntem bombardati cu rău, să răspundem cu bine. Dreptatea lui Dumnezeu se vede cu claritate maximă la cruce, căci dacă Dumnezeu nu a cruțat din pricina păcatului nici pe Fiul Său, oare ne va cruța pe noi? De aceea, credincioșii Noului Legământ au o nouă strategie a preoției în care sunt chemați doar să manifeste harul și îndurarea divină.

Atunci când suntem nedreptății responsabilitatea lui Dumnezeu este să ne răzbune și să ne dovedească nevinovăția. Dar atunci care este responsabilitatea noastră? Pavel nu ne spune doar să nu ne răzbunăm, dar ne spune să răspundem cu bine la rău și să învingem răul prin bine. Sfera noastră de responsabilitate este aceea de a oglindi harul, îndurarea și iertarea divină. Ce ciudată poruncă: nu te răzbuna, ci răspunde cu bine la rău! Oare cum se poate împlini această poruncă împotriva firii? O vom putea împlini doar dacă vom înțelege în profunzime și vom crede următoarele adevăruri:

1. Răzbunarea nu e ceva greșit, iar sentimentele de dreptate și răzbunare din noi nu trebuie negate sau condamnate.
2. Este responsabilitatea lui Dumnezeu să ne răzbune și să ne dovedească nevinovăția și în mod cert o va face: începând cu această viață și culminând cu ziua judecării.
3. Responsabilitatea noastră este să manifestăm îndurarea divină spre mântuirea celor care ne-au greșit.
4. Această responsabilitate nu este absurdă de vreme ce și noi la rândul nostru ne-am bucurat de îndurare atunci când meritam moartea și de vreme ce această îndurare nu este doar pentru noi, ci pentru toți.

Marea întrebare este: credem noi că Dumnezeu ne va răzbuna cu vârf și îndesat ca astfel să putem lăsa liniștiți piatra jos? Și: ne mai aducem noi aminte că și noi am fost într-o situație în care meritam pedeapsa și totuși am avut parte de har și că acest har nu este doar pentru noi? Personal, de multe ori sunt îngrozit de lipsa de har din Biserică. Așa de repede se ridică piatra, încât mă întreb dacă noi am experimentat vreodată harul lui Dumnezeu? Cum e posibil ca omul din pildă, după ce i s-a iertat o datorie așa de mare, chiar după câteva minute să strângă de gât pe cel care îi datora câțiva bănuți? Așa de mulți credincioși se defocalizează de la porunca dragostei, uitând că răzbunarea intră în sfera de responsabilitate a lui Dumnezeu. Așa de multe ori uităm că dreptatea vine din Dumnezeu și din noi și că atunci când ni se face vreun rău primul ofensat este Dumnezeu și nu noi. Spiritul de îndumnezeire este înfiorător. Noi reacționăm ca și cum noi suntem Originea dreptății și cel responsabil cu dreptatea în Univers. El este primul ofensat și tot El este Cel care va face dreptate. Și dacă El îmi spune că acum este vremea îndurării, cine sunt eu să ridic piatra și să mă răzbun? Aș vrea să închei notițele mele pe acest pasaj, vorbind puțin despre arma defăimării. Dumnezeu lucrează prin lideri, prin oameni minunați, puși deoparte de Dumnezeu, modelați și umpluți de daruri de sus. Arma secretă a celui rău împotriva acestora este defăimarea și acesta din două perspective. Mai întâi defăimarea are un impact teribil asupra mulțimii imature, dornice de sânge și robită de plăcerea bârfei și a vorbirii de rău. Când cineva este vorbit de rău, mulțimea saltă în sus de bucurie și soarbe orice cuvânt de denigrare. Când cineva e vorbit de bine, ea se întristează și pune la îndoială și ce este evident³.

Dragoste versus revoltă împotriva autorității

- 13 :1-14 –

O altă sursă de defocalizare de la porunca dragostei este revolta împotriva autorității în general, iar pentru Biserica din Roma, (capitala lumii de atunci) ,revolta împotriva autorității imperiale. Într-adevăr, Roma a fost martoră la multe asasinat politice și lovituri de stat, iar creștinii de la Roma cu funcții înalte puteau fi și ei atrași în astfel de răzmerițe. Ce i-ar putea motiva pe creștini să nu participe la lupta împotriva autorității, mai ales când aceasta este nedreaptă și coruptă ? Este ceva greșit în a lupta pentru o stăpânire mai bună și mai dreaptă ? Problema în discuție este cu atât mai relevantă, cu cât conștientizăm faptul că, în timpul în care Pavel a scris epistola către Romani, împărat la Roma era chiar Nero. Oare nu se putea găsi un alt împărat, mai puțin nebun, mai puțin destrăbălat și mai puțin corupt ?

La fel ca și în cazul răzbunării, nu este nimic greșit în schimbarea unei autorități corupte cu una mai dreaptă. Ba chiar este o lucrare divină. Problema este însă, cine este mandatat ca să realizeze acest lucru. Pavel ne spune din nou că, Cel, în a cărui sferă de responsabilitate intră schimbarea stăpânirilor, este Dumnezeu « căci nu este stăpânire care să nu vină de la Dumnezeu ». Știm din vechiul testament că Dumnezeu este suveran în istorie și că El coboară și înalță pe cine vrea, după cum ne spune și cartea Daniel :

- « Binecuvântat să fie Numele lui Dumnezeu, din veșnicie în veșnicie ! A Lui este înțelepciunea și puterea. El schimbă vremurile și împrejurările ; El răstoarnă și pune pe împărați ; El dă înțelepciune înțelepților și pricepere celor pricepuți. » (Daniel 2 :21-21).
- « Hotărârea a fost luată în sfatul străjerilor și pusă la cale înaintea sfinților, ca să știe cei vii că Cel Preaînalt stăpânește peste împărăția oamenilor, că o dă cui îi place și înalță pe ea pe cel mai de jos dintre oameni ! » (Daniel 4 :17)

În Vechiul Testament, Dumnezeu își folosea poporul Său și oamenii Săi în mod direct în schimbarea stăpânirilor (de exemplu când Ehud îl asasinează pe stăpânitorul asupritor sau când David participa la războaiele istoriei). Dar în Noul Legământ, poporul său este un popor printre popoare care nu mai deține și slujba de a-L răzbuna pe Dumnezeu, Astfel, el nu mai este implicat la fel ca în vechime în schimbarea stăpânirilor, ci acest domeniu intră în totalitate în sfera de responsabilitate a lui Dumnezeu. Din această pricină, cel credincios este chemat să se supună stăpânirilor. Nu este o supunere oarbă, lipsită de discernământ moral și politic și de verticalitate socială, ci este o supunere a unui om matur și iluminat care crede că Dumnezeu este suveran în istorie, și care se supune de fapt lui Dumnezeu și nu unor oameni imperfecti și corupți. În actul supunerii, este o mare eliberare când înțelegi că orice stăpânire vine de la Dumnezeu și că de fapt, supunându-te lor, te supui Celui Preaînalt.

Dincolo de accesele de tiranie și nedrepte ale stăpânirilor, Pavel subliniază un lucru pozitiv al acestora și anume : ei au slujba să Îl răzbune pe Dumnezeu și să pedepsească pe cei ce fac răul. Chiar dacă stăpânitorii nu fac în mod conștient acest lucru, ei sunt de fapt o unealtă în

mâna lui Dumnezeu. Orice împărat, pentru a putea domni, dorește ordine și stabilitate socială. Pentru aceasta, trebuie să existe un sistem de justiție care să pedepsească pe cel ce face rău. Cu excepția propriilor nedreptăți sau ale protejaților săi, sistemul pedepsește pe cei ce fac răul și asigură astfel o anumită stabilitate și siguranță socială. Încă nu a existat o societate a căror legi să răsplătească pe hoț și criminal și să condamne cu închisoarea pe cel ce muncește cinstit.

Ce înseamnă în viziunea lui Pavel să fii supus stăpânirilor ? Înseamnă să accepți stăpânirea fără a participa la răzmerițe sau răscoale, înseamnă a respecta legile morale și orânduirile sociale ale acesteia și să plătești birurile și taxele. În mod cert supunerea are o limită clară : când legea stăpânirii intră în contradicție cu legea lui Dumnezeu, în mod evident vom alege să ascultăm de Dumnezeu și nu de oameni (vezi cartea Daniel) . Dar Pavel nu tratează acest subiect, ci ne vorbește despre o supunere generală față de stăpânirile orânduite de Dumnezeu în istorie. Această supunere nu trebuie motivată doar de frica de pedeapsa dregătorilor, ci și de conștiința faptului că Dumnezeu cere în mod imperios acest lucru. Pavel consideră că și plătirea taxelor face parte din supunerea față de stăpânire. El nu ne cere să plătim taxele în mod orbește, ci înalță un principiu al dreptății care să ne motiveze să facem acest lucru : cui datorați birul, dați-i birul ! Cei credincioși sunt datori stăpânirii, deoarece aceasta îi oferă protecție și siguranță socială. Sunt oamenii care au această slujbă spre folosul comunității. În schimbul serviciilor lor, este normal și drept ca cei din comunitate să participe la plătirea acestora. Acum, Pavel știa că Nero este la putere și că o bună parte din taxe se duce pe apa sâmbetei în petrecerile desfrânate ale stăpânitorilor de la Roma. Cu toate acestea, el înalță principiul care stă în spatele plătirii taxelor și ne cere să facem acest lucru ca o datorie față de stăpânire și față de Cel care înalță pe scena istoriei acea stăpânire.

Dacă nu este responsabilitatea noastră să orânduim stăpânirile, atunci care este totuși responsabilitatea noastră ? « Să nu datorați nimănui nimic, decât să vă iubiți unii pe alții. » Pavel, după ce tratează a doua sursă posibilă de defocalizare (revolta împotriva autorității), revine la ținta poruncii care este dragostea. Aceasta este responsabilitatea creștinului, singura lui responsabilitate de fapt. Dumnezeu face în rest totul, tocmai pentru ca cel credincios să se poate focaliza liniștit și cu inima împăcată asupra creșterii în dragoste. Revolta împotriva autorității este o ispită și în familie, și în biserică. Dar și aceste autorități sunt orânduite de Dumnezeu și El le va schima la vremea lui. Datoria celui credincios rămâne aceeași : supunere și iubire. De fapt, supunerea face parte integrantă din iubire. Iubirea, ne spune Pavel, înglobează toate celelalte porunci. Deci, ea cuprinde și porunca supunerii față de stăpânire. Aceasta este o dovadă a iubirii de Dumnezeu. Noi ne supunem stăpânirilor de dragul Lui. Noi avem încredere în înțelepciunea Lui și în faptul că toate lucrurile (inclusiv o stăpânire coruptă și neînțeleaptă) lucrează împreună spre binele celor ce iubesc pe Dumnezeu. Ba mai mult, supunerea este o manifestare a dragostei față de stăpânirea însăși. Ea este o unealtă (inconștientă) a răzbunării prezente a lui Dumnezeu. Dar ea este și o țintă a mântuirii. Dumnezeu vrea ca dregătorii și împărații lumii să cunoască Numele Său. Oare cum vor primi ei mărturia celor credincioși, dacă aceștia se revoltă împotriva autorității lor ? Mesajul este receptat de aceștia în măsura în care cei credincioși manifestă respect față de autoritatea lor.

Mesajul capitolului 13 este simplu : nu schimbarea stăpânirilor este responsabilitatea voastră, ci dragostea, doar dragostea ! Este însă interesant modul în care Pavel încheie capitolul 13. După ce ne vorbește despre dragoste ca linat al tuturor poruncilor Legii, Pavel insistă asupra curăției și sfințirii. Vrea el să insiste că, responsabilitatea celui credincios este să își orânduiască

viața, și că responsabilitatea lui Dumnezeu este să orânduiască stăpânirile ? Cred că da, dar în același timp el mai vrea să accentueze cel puțin două idei. Prima înalță dragostea ca împlinire a întregii legi. Sfințirea personală poate să devină un scop în sine, și astfel, o defocalizare de la trăirea în dragoste. Putem să împlinim legi morale motivați de mândrie și de construirea unei neprihăniri personale. Pavel ne spune că trebuie să împlinim aceste porunci, dar ne aduce aminte de motivația care le umple de viață : iubirea aproapelui. A doua idee este pusă în lumină de metafora motivatoare zi-noapte. Noaptea este vremea acestui veac, a unei lumi decăzute și conduse de domnul păcatului și al morții. Ziua este noul veac, în care, odată cu faza finală a mântuirii, va fi adus în ființă un pământ și un cer nou în care va domni neprihănirea. Cu fiecare secundă care trece, noi suntem și mai aproape de acest final glorios al istoriei. Pavel ne îndeamnă să trăim din perspectiva zilei, și nu a nopții, în care oamenii își mai ascund păcatele și fărădelegile. Oare de ce aduce Pavel această imagine motivatoare tocmai aici ? Expresia « armele luminii » mă duce cu gândul la o interpretare minunată. De regulă, când te împotrivești stăpânirii și vrei să o schimbi, folosești armele și tânjești după o stăpânire mai bună. Pavel însă ne aduce aminte că, orice stăpânire va veni, ea va aparține tot nopții, și va fi caracterizată prin aceleași slăbiciuni, probleme și nedreptăți. El vrea să fim realiști și să nu mai credem în acea societate perfectă aici și acum. El ne îndreaptă speranțele spre o Stăpânire mai bună. A zilei și a unui veac viitor. Cel credincios nu trebuie să își pună nădejdea într-o stăpânire pământească mai bună, ci în Marea Stăpânire a Luminii care va veni în curând. Și pentru instaurarea acestei stăpâniri, ei trebuie să lupte, dar să lupte cu armele luminii împotriva întunericului. Este vorba de un război spiritual. De fapt, chiar influențarea în bine a unei stăpâniri pământești se face, nu prin strategii politice și legi, ci printr-un război spiritual dus de Biserica Sa. Dacă Biserica Sa s-ar îmbrăca cu armele luminii, ei ar adăpa societatea cu valorile cerului și aceasta s-ar îndrepta mai degrabă spre bine decât atunci când se va schimba un împărat sau o lege. Nu împăratul Nero a fost cauza imoralității Imperiului Roman, ci Domnul puterii văzduhului care amăgește lumea întreagă. Dacă adevărata cauză este spirituală, atunci adevăratul război este tot de natură spirituală. Chiar dacă legile vor fi proaste și împărații nebuni, dacă în urma mărturiei de excepție a Bisericii, oamenii se vor apropia de Dumnezeu și de valorile Sale, atunci societatea se va îndrepta și ea.

Dar dincolo de aceste efecte aici și acum, îmbrăcarea noastră cu armele luminii va grăbi venirea acelei Stăpâniri care va fi cu adevărat mai bună. Doar această Stăpânire va împlini cu adevărat visul unei lumi mai bune. Pavel folosește nu doar expresia „îmbrăcați-vă cu armura sau armele luminii”, ci și expresia: „îmbrăcați-vă în Domnul Isus Hristos”. Oare vrea Pavel astfel să ne aducă aminte și de modul în care viața lui Isus Hristos a avut un impact asupra stăpânirilor? Isus Hristos a avut cel mai mare impact asupra stăpânirilor de pe pământ. El nu a intrat în mișcări politice sau religioase, ci Și-a trăit viața oglindind în fiecare zi slava Tatălui. Ce s-a întâmplat în urma vieții Sale? Stăpânirile pământești au fost profund influențate de valorile creștine și astfel s-au schimbat spre bine. Creștinismul autentic a fost o apă vie pentru societățile bolnave din istorie. A oferit valori superioare, a schimbat mentalități, a ridicat oameni onești în societate. Nu este timpul acum să detaliem această teză, dar impactul valorilor propovăduite de Isus este de o amploare fără precedent în istorie. Dar nu doar atât, lucrarea lui Isus de pe pământ a făcut posibilă și a grăbit momentul venirii unei Stăpâniri perfecte. Creația va fi restaurată și răul va fi eradicat de pe pământ. Atunci va fi o societate perfectă, societatea după care au tânjit atâția muritori. Privind impactul vieții lui Isus asupra stăpânirilor, este cât se poate de clar că, cea mai eficientă strategie în a schimba în bine stăpânirile este să trăiești în lumină și să te îmbraci cu armura luminii.

